

Sanasto- ja ontologiapalvelu Finton avulla kohti älykästä ja yhteentoimivaa kuvailua

Mikko Lappalainen
Semanttinen web 20 vuotta Suomessa
2.11.2021

Mikä Finto-palvelu?

- Kaikille avoin kansallinen palvelu, jota kehitetään Kansalliskirjastossa
  - Taustalla FinnONTO-tutkimushankkeessa kehitettyjen ideoiden jalostaminen pysyviksi palveluiksi
- Palvelussa kehitetään koneluettavia linkitetyn datan ontologioita ja työkaluja yhteentoimivaan tiedon kuvailuun
- Finton ontologioiden avulla eri tietoaineistojen sisällöt saadaan kuvattua semanttisesti yhteentoimivasti, jolloin tiedon löytyvyys sekä tietojen siirtely eri järjestelmien välillä helpottuu

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Hän Hakusivulle»

Vastualueet Ajankohtaista Hankkeet ja säädosvalmistelu Julkaisut Ministeriö Yhteystiedot

Tiedotteet ja uutiset
Päätökset
Kolummit
Virkamiespuheenvuoro
Brexit
Uutiskirjeet
Valtioliite-lehti
Verkkolähtykset
VM sosiaalisessa mediassa
Tapahtumat
Tilaa aineistoja

Keinoälyä ja robotisaatiota tulisi hyödyntää paremmin julkishallinnossa

Valtiovarainministeriö 15.2.2017 11.02

UUTINEN

Millaisia mahdollisuuksia keinoäly ja lohkoketjut tarjoavat julkishallinnolle? Tätä arvioidaan valtiovarainministeriön raportissa Pilkkahuksia tulevaisuuteen – digitalisaation ja robotisaation mahdollisuudet.

Raportti rakentuu tunnettujen suomalaisten tulevaisuudentutkijoiden, lohkoketju- ja turvallisuusasiantuntijoiden kirjoituksista. Siinä nostetaan esiin niitä teknologian osa-alueita, joissa julkisen hallinnon tulisi olla erityisen aktiivinen teknologisessa murroksessa, jonka keskiossa ovat keinoäly ja robotikka. Julkisen hallinnon tulisi itse hyödyntää näitä osa-alueita, mutta ennen kaikkea mahdollistaa tarvittava muutos esimerkiksi uudistamalla lainsaäädäntöä.

Raportin lopussa keskitytään myös teknologian tuomiin riskeihin ja uhkiin. Tietoturvallisuus on jatkossa hahmotettava osana laajempaa digitaalisen turvallisuuden näkökulmaa. Mitä enemmän siirrymme digitaalisten palveluiden varaan, sitä enemmän altistumme erilaisille häiriöille. Kaikessa toiminnan kehittämisessä pitää huolehtia riskienhallinnasta, toiminnan jatkuvuuden takaamisesta sekä reagoitavuuden varmistamisesta erilaisia uhkia vastaan.

Valtiovarainministeriö toteuttaa kevään aikana työpajajalilaisuuksia, joissa raportissa kuvattujen osa-alueiden hyödyntämismahdollisuuksia julkisessa hallinnossa käydään tarkemmin läpi. Raportti on osa Suomidigi-kokonaisuutta ja siihen liittyvää keskustelua käydään Suomidigi.fi kehittäjäfoorumilla.

10/2017 Pilkkahuksia tulevaisuuteen – digitalisaation ja robotisaation mahdollisuudet -raportti

Raporttiin liittyvä seminaari järjestettiin marrakuussa. Tilaisuudessa pidetyt asiantuntijaesitykset ja -materiaalit ovat katsottavissa seminaarin tapahtumasivulla.

Lisätietoja:
VAHTI-pääsihteeri, erityisasiantuntija Kimmo Rousku, puh. 02955 30140, kimmo.rousku@vm.fi

JULKISEN HALLINNON ICT DIGITALISAATIO JULKINEN HALLINTO KYBERTURVALLIUS ROBOTIT TEKNOLOGIA TIETOTURVA TURVALLISUUS TURVALLISUUS

FINNA.FI HAKUTOIMINNOT TIETOA FINNASTA OHJE

SV | EN | KIRJAUTU

Takaisin hakutuloksiin robotit

Kaikki osumat

Säilytä rajaukset Aineistotyyppi: Esine

Lisää suosikeihin Lähetä sähköpostilla Vie viite Viitetedot Tulosta QR-koodi

Robotti; Palvelurobotti; WorkPartner

TKK: Automaatiotekniikan laboratorio, valmistaja 1998–2006

Aineistotyyppi Esine
Inventaatio Tekniikan museo
Inventaariotno TM9234
Mitat Leveys: 123 Pituus: 240 Korkeus: 119
Valmistus: 1998 - 2006
Suomi Espoo
TKK: Automaatiotekniikan laboratorio

Aiheet automaatiotekniikka palvelurobotit robotti 1998 - 2006

LATAA KUVIA (600 x 450)

Aineiston käyttöoikeudet
Mitä merkintä tarkoittaa?

Aineistosta vastaa
Tekniikan museo

yle Uutiset Areena Urhellu Valikko

UUTISET Tuoreimmat Koronavirus Paikallisuutiset Sää Kotimaa

Robotit tekevät jo yksinkertaisia virkamiesten töitä – virheet vähenevät ja palvelu nopeutuu

Tekoaivot robotit syrjäyttävät ihmisen monissa kaupungin rutiinitöissä, jolloin työntekijöille jää enemmän aikaa asiakaspalveluun.

Ohjelmistorobotit 7.2.2018 Päivitetty 7.2.2018 17:47

Ohjelmistorobotit Lappeenranta robotit +

Suomi.fi

Etusivu Kansalaiselle Yritykselle tai yhteisölle Viranomaiselle Ohjeet ja tuki

Hakua "robotit"

4 hakutulosta

Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
Kirurgian erikoislapalvelut
PALVELU - 20 KÄYTTÖÄ - JULKINEN PALVELU
Jos sinulla on leikkauksista vaivata sairaus, vamma, kasvain tai epämuodostus, sinua palvelevat laaja-alaiset kirurgian palvelut.

Aisointikanavat:
Puhelinaisointi (3 kpl)
Palvelupaikka (14 kpl)

Mikkelin kaupunki
Mikkelin kaupungin opintoapurahat
PALVELU - 10 KÄYTTÖÄ - JULKINEN PALVELU
Kaupungilla voi hakea apurahaa opiskelun tueksi.

Aisointikanavat:
Verkkosoiointi (0 kpl)
Palvelupaikat (1 kpl)
Puhelinaisointi (0 kpl)
Lisätietoa verkossa (0 kpl)

Nivalan Teollisuuskyky Oy
Teknologia- ja hankepalvelut
PALVELU - 10 KÄYTTÖÄ - JULKINEN PALVELU
Nivalan tuotantostudio, ELMC Studio, tuottaa asiantuntijapalveluita alueen metalli- ja elektronikan mekaniikka-alan yrityksille.

Aisointikanavat:
Puhelinaisointi (3 kpl)
Palvelupaikka (1 kpl)

Riihimäen kaupunki
Harjunrinteen koulu
PALVELUKOULU
Harjunrinteen koulu on yläkoulu Riihimäellä.

RAJAA HAKULUOKSIA

Valitse alue
Kirjoita kunnan nimi

MIÄ etsit

Tietosisällöt (0 kpl)

Palvelut (3 kpl)

Luvat (0 kpl)

Ammattipätevyudet (0 kpl)

Verkkosoiointi (0 kpl)

Lomakkeet (0 kpl)

Palvelupaikat (1 kpl)

Puhelinaisointi (0 kpl)

Lisätietoa verkossa (0 kpl)

Rekisterit (0 kpl)

Organisaatit (0 kpl)

Ohjeet (0 kpl)

Uutiset (0 kpl)

Kennet

Kansalaiselle

Yritykselle tai yhteisölle

Viranomaiselle

Näytä vain

Viittomakieliset videot

FINNA.FI HAKUTOIMINNOT TIETOA FINNASTA OHJE

SV | EN | KIRJAUTU

Muokkaa hakua Aloita uusi tarkennettu haku Aloita uusi perushaku

Hakuehdot: (Aiherobotit)

Säilytä rajaukset Aineistotyyppi: Kirja

RAJAA HAKUA

Verkossa saatavilla 70

SALLITUT KÄYTTÖAVAT

AINESTOTYYPI

1 404

1 319

65

21

646

240

96

36

25

23

1

TEKIJÄ

AIHE

ALUE

VALMISTUSVUOSI

Näytetään 1 - 20 / 1 405

Järjestä Vuosi (sain ensin) Tulosta sivulle 20

Näytä

Mitä tulisi tietää tekoälystä

Kira
Suonen, Timo, kirjoittaja. Pekka, kirjoittaja. 2019
Säilytysluettelo: "...Te ja robotit..." -näytin kaupallisissa - G. Tekoäly Suomessa - 7. ...

Kansalliskirjasto - Femica
1 saatavissa
KANSALLISKIRJOTOIMINTA (katsottavissa lukosalikayttöön) (Pöytä: Et 19/1609)
Kirjaukseen varattakosi

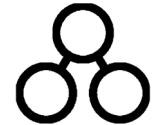
Riitta Ollila
Tekoälyn etiikkaa
Kira
Ollila, Riitta, kirjoittaja. 2019
Säilytysluettelo: "...Te ja robotit..." -näytin kaupallisissa - G. Tekoäly Suomessa - 7. ...

Centria -koulutus - Cottibri
Centria-kipato Kikkola, Iina. 2019. Iainä-äika 14:41
Kirjaukseen varattakosi

Täältä tullaan, lemmikit
Kira
Kaerla, Riina + Kaerla, Sami 2019
Aiheet: "...ystävyyt työstä robotit..."

Finto-palvelukokonaisuuden osa-alueet

- Tekninen infrastruktuuri
    - Kansallinen sanastojen ja ontologioiden julkaisu- ja käyttöalusta finto.fi (avoimen lähdekoodin Skosmos-ohjelmisto)
    - Palvelinympäristö ja tietokannat
    - Tukiohjelmistot
  - Sanasto- ja ontologiakehitys
    - Yleinen suomalainen ontologia YSO, YSO-paikat, Metatietosanasto ym.
  - Kansallisen ontologiaverkoston tukipalvelut
    - YSO-pohjaiset linkitetyt ontologiat = KOKO-ontologiapilvi
    - Erikoisontologioiden kehityksen koordinointi
    - Tekninen tuki
    - Koulutukset, ohjeet, linjaukset
- + Automaattisen sisällönkuvailun palvelut (Annif, FintoAI)

YSO - Yleinen suomalainen ontologia

Sisällön kieli suomi

Hae

A-Ö Hierarkia Ryhmät Uudet

- oliot
- abstraktit objektit
- fysiset kokonaisuudet
- fysiset objektit
- aine
- elottomat objektit
- alusten kannet
- amigurumit
- ammeet
- arinat
- aurinkolasit
- banderollit
- briketit
- esiintymislavat
- esineet
- antiikkiesineet
- arvoesineet
- kiviesineet
- koriste-esineet
- kulttiesineet
- kulttuuriesineet
- käyttöesineet
- lasiesineet
- metalliesineet
- hopeaesineet**
- muistoesineet
- museoesineet
- puuesineet
- pyhät esineet
- taide-esineet
- taikaesineet
- esteet (elottomat objektit)
- etiketit (tuotokset)
- exlibrikset
- filmit
- grillit
- haarniskat
- hanat
- harjat
- helmet
- helmitaulut
- hylyt
- hyrrät
- ikiliikkujat
- ilmapallot

... > fysiset objektit > elottomat objektit > esineet > metalliesineet > hopeaesineet

KÄYTETTÄVÄ TERMI

hopeaesineet

TYYPPI

Yleiskäsite

YLÄKÄSITE

metalliesineet

ASSOSIATIIVISET KÄSITTEET

hopea

KUULUU RYHMÄÄN

34 Metalliteollisuus. Metallurgia. Konepajateollisuus. Hienomekaaninen teollisuus

MUUNKIELISET TERMIT

silverware	englanti
silverföremål	ruotsi

URI

<http://www.yso.fi/onto/yso/p27859>

Lataa tämä käsite:

RDF/XML Turtle JSON-LD Viimeksi muokattu 10.5.2017

LÄHES VASTAAVA KÄSITE

<http://id.loc.gov/authorities/subjects/sh85122667> id.loc.gov

VASTAAVA KÄSITE

hopeaesineet	KOKO-ontologia
hopeaesineet	YSA - Yleinen suomalainen asiasanasto
silverföremål (sv)	Allärs - Allmän tesaurus på svenska

Termillä kuvailtuja kuvia Finnassa 39

Kuva

KM 34004:1-4 Inarin hopea-
aarre, neljä kaularengasta;
Esinekuva
Museovirasto

KM 34004:1-4 Inarin hopea-
aarre, neljä kaularengasta;
Esinekuva
Museovirasto

KM 2570:1 ketju ja
krusifiksi; Esinekuva
Museovirasto

KM 8723:294 hopearahoja;
Esinekuva
Museovirasto

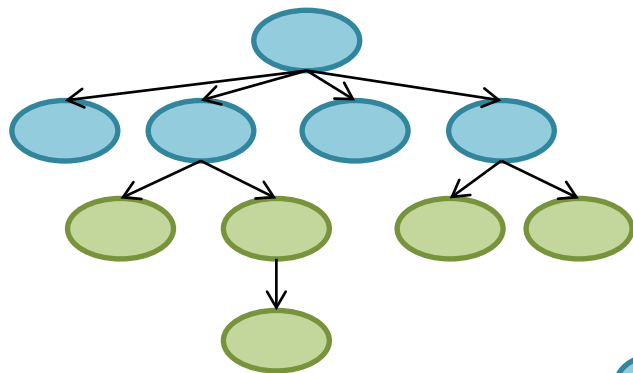
KM 3131:10, KM 5130:8, KM
2294:15, KM 1763:28 hopea-
ja pron ...
Museovirasto

Katso hakutulokset Finnassa

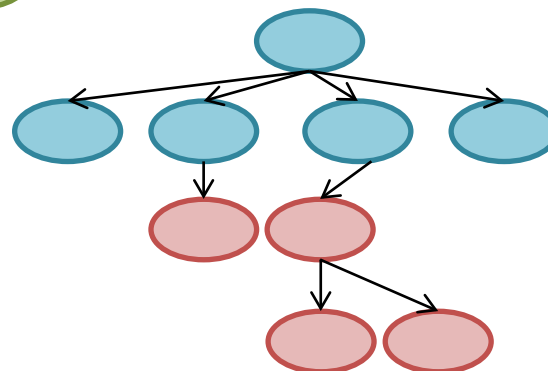
Ontologia- ja sanastokehitys

- Monikielisyys
  - Tiedonhaku yli kielirajojen
  - Kuvailu tarvitsee tehdä vain kertaalleen
- Pysyvät tunnisteet
  - Helpottaa käsitteisiin viittaamisessa ja kuvailujen päivittämisessä
- Yhteentoimivuus
  - Mahdollistetaan semanttisen tason yhteentoimivuus järjestelmäriippumattomasti
- Linkitetyt sanastot ja käsitteet
  - Linkityksillä luodaan yhteistä koneymmärrettävää tiedon verkostoa

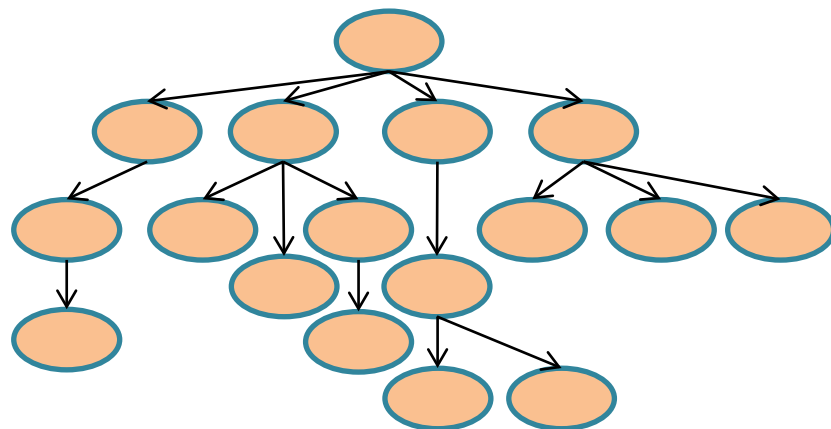
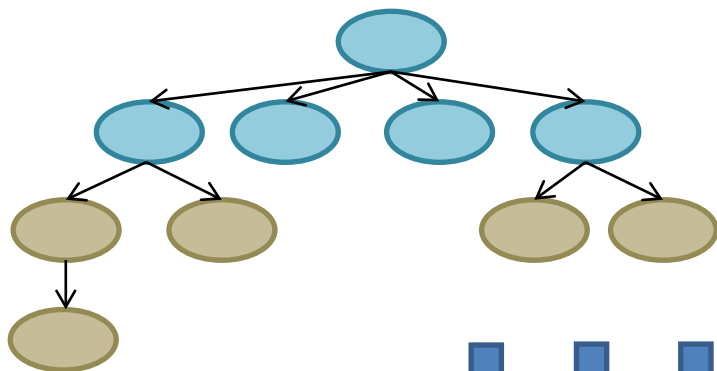
Linkitetyt ontologiat

Yleinen suomalainen ontologia YSO (kuvassa turkoosilla) sisältää yleiskäsitteen ja hierarkian, joka muodostaa perustan kaikille eri alojen erikoisontologioille

Erikoisontologioita kehitetään omissa organisaatioissaan ja yhteistyöryhmissään

Linkittyneet ontologiat muodostavat yhtenäisen **KOKO-ontologiapilven**, joka tarjoaa käsitteiden koko kirjon kuvailijoiden ja tiedonhakijoiden käyttöön

finto

Suomalainen
asiasanasto- ja
ontologiapalvelu

YSO-pohjaiset linkitetyt erikoisontologiat

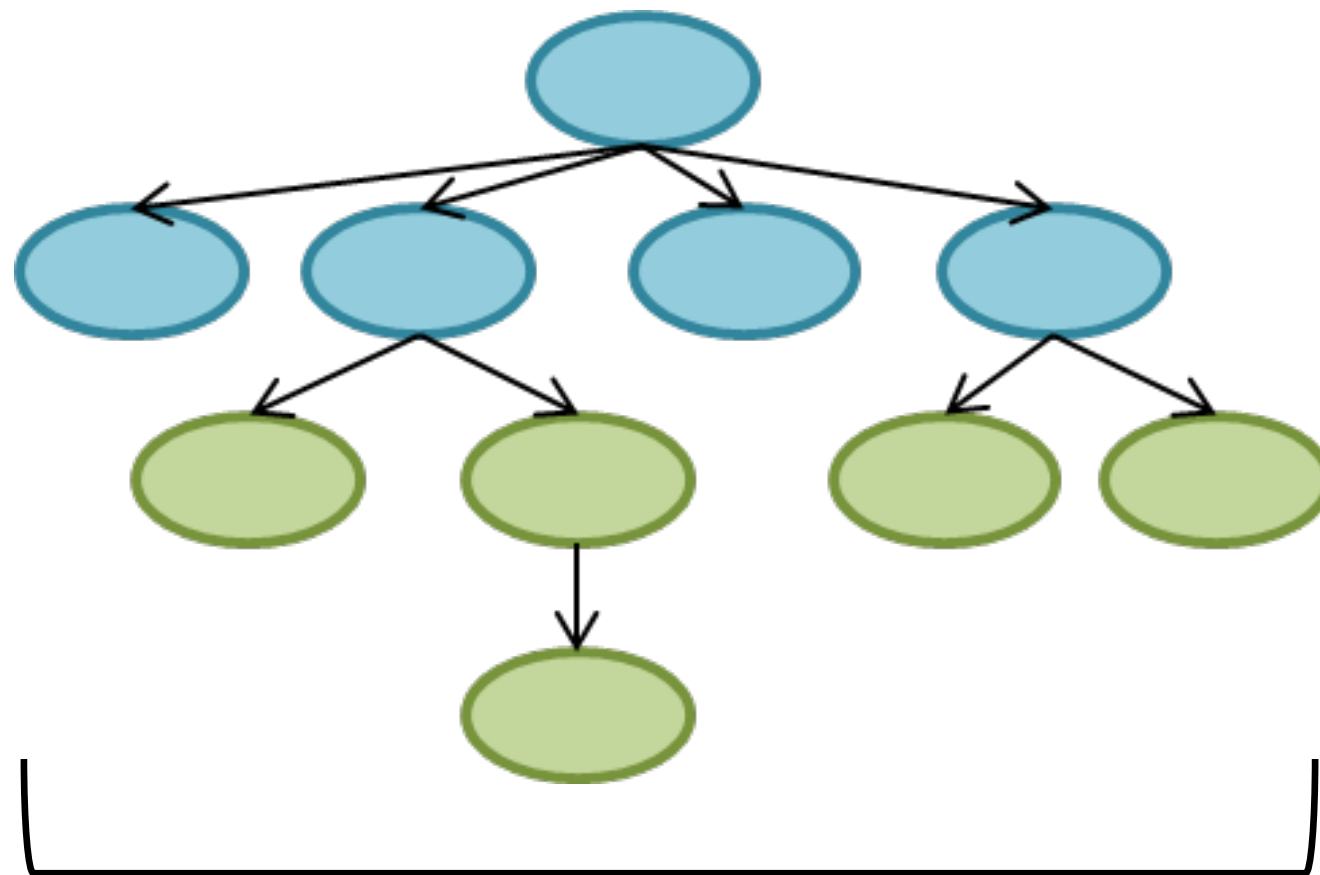
- AFO – Luonnonvara- ja ympäristöontologia
- JUHO – Julkishallinnon ontologia
- JUPO – Julkisen hallinnon palveluontologia
- KAUNO – Fiktiivisen aineiston ontologia
- KITO – Kirjallisuudentutkimuksen ontologia
- KTO – Kielitieteen ontologia
- KULO – Kulttuurien tutkimuksen ontologia
- LIITO – Liiketoimintaontologia
- LIIKO – Liikenteen ontologia
- MAO/TAO – Museoalan ja taideteollisuusalan ontologia
- TERO – Terveystieteen ja hyvinvoinnin ontologia
- SOTO – Sotatieteen ontologia
- TSR – Työsuojelurahaston ontologia
- VALO – Valokuvausalan ontologia

YSO
Yleinen
Suomalainen
ontologia

Ontologiakehityksen koordinointi - esimerkkinä julkishallinnon JUHO-ontologia

YSO-ryhmä (KK) päättää
YSOn sisällöstä

JUHO-ryhmä (VNK) päättää
JUHO:n sisällöstä
huomioiden YSOssa
tehdyt muutokset

Ontologiakehittäjien yhteistyöryhmä (OY)
päättää ontologioiden yhteisistä kehityslinjauksista

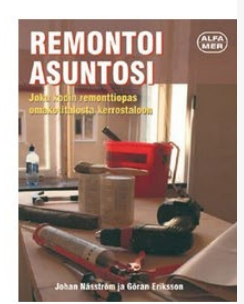
finto

Suomalainen
asiasanasto- ja
ontologiapalvelu

remontti

Takaisin hakutuloks

Lisää suosikkeihin Lähet

Kuvan käyttöoikeudet: Kuvaan voi liittyä käytön rajoituksia.

Katso myös käyttöehdot

☆☆☆☆☆ (0)

WIKIPEDIA Vapaa tietosanakirja

Etusivu Tietoja Wikipediasta Kirjoita sivut Satunnainen artikkeli Osallistuminen Ohje Kahvihuone Ajankohtaista Tuoreet muutokset Työkälyt Tähne villisaivat sivut Linkitettyjen sivujen muutokset Toimintosivut Ilkkinä Sivun tiedot Wikidata-kohde Viitetedot Tulosta tai vie Luo kirja Lataa PDF-tiedoston Tulostettava versio Kielet Lisää linkkejä

Huoneisto

Huoneistoremontti saa remontoitua niitä:

Remontti-ilmc

Asunto-osaakeyhtiöiden muovitomat tilalle as Remontti-ilmotuksen remonttia ei saa kosk

Huoneistorem

Taloyhtiöillä on oikeus yhteisten tilojen käytt tekemästä remontti-ili Valvonnasta huolimat lain mukaan osakkaa

Lähteet [muokk]

- Asunto-osaakeyhti
- Huoneistoremontt
- Isännöintiilto

Luokat: Talonrakenn

Sivua on viimeksi muutettu 5. Teksti on saatavilla Creative Commons -lisenssiä käyttäen. Wikipedia on Wikimedia Foundationin artikkelissa? Tietosuojakäytäntö Tietoja

Lisätiedot:

ISBN: 952-47

Artikkeli Keskustelu

Home Search

OCLC WorldCat

Search results for 'su:remodeling'

- Format**
- All Formats (62,657)
  - Article (42125)
    - Downloadable article (1711)
    - Chapter (1067)
  - Book (13074)
    - Print book (10106)
    - Thesis/dissertation (2336)
    - eBook (1432)
    - Microform (296)
    - Large print (48)
    - Continually updated resource (21)
    - Braille Book (4)
  - Archival material (3609)
    - Downloadable archival material (3434)
  - Journal, magazine (1263)
    - eJournal/eMagazine (545)
  - Video (1195)
    - DVD (599)
    - VHS (489)
    - eVideo (51)
    - Film (19)
    - Bluray (5)
  - Visual material (662)
    - Downloadable visual material (547)
  - Image (316)
  - Computer file (240)
  - Audiobook (89)
    - CD (55)
    - eAudiobook (26)
    - Cassette (24)
  - Interactive multimedia (59)
- [Show more...](#)

Refine Your Search

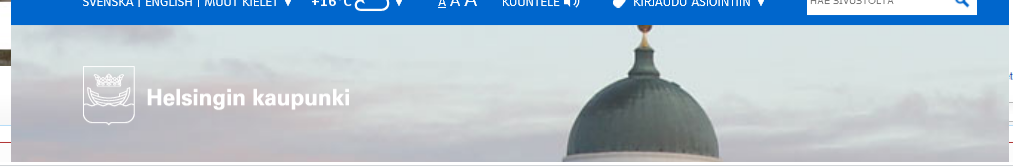
Author

- United States (217)
- Canada Mortgage A... (109)
- Great Britain (70)
- Commission For Lo... (59)
- Albert S Paxton (30)

[Show more...](#)

Year

2008 (244)

su:remodeling

Advanced Search Find a Library

Results 1-10 of about 10,106 (1.41 seconds)

Select All Clear All Save to: [New List] Save

- Remodeling.**

Print book

Language: English

Publisher: Newtown, Conn. : Taunton Press, ©1993.

Database: WorldCat
- Bathroom remodeling.**

by Cy DeCosse Incorporated.; Black & Decker Corporation (Towson, Md.);

Print book [View all formats and languages >](#)

Language: English

Publisher: Minnetonka, Minn. : Cy DeCosse Inc., ©1993.

Database: WorldCat

[View all editions >](#)
- Complete remodeling.**

by This Old House Books.;

Print book

Language: English

Publisher: New York : This Old House Books, [2004]

Database: WorldCat
- Bathroom remodeling**

Print book [View all formats and languages >](#)

Language: English

Publisher: Newtown, CT : Taunton Press, ©2011.

Database: WorldCat

[View all editions >](#)
- Successful remodeling**

by Alan Ahlstrand; John Reed; Ortho Books.;

Print book [View all formats and languages >](#)

Language: English

Publisher: San Ramon, CA : Solaris Group, ©1994.

Database: WorldCat

[View all editions >](#)

Finton hyödyntäjiä Suomessa ja maailmalla

- Finto hyödynnetään Suomessa laajasti kulttuuriperintösektorilta ministeriöihin. Finton työkaluilla laaja ja merkittävä käyttäjäkunta myös kansainvälisesti (esim. UNESCO, FAO, ESA)
  - [Käyttäjätarinoita Finton asiakaswikistä](#)
  - [Skosmos-asennuksia maailmalla](#)

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Suomi.fi

Museovirasto
Museiverket

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

ARKISTOLAITOS
ARKIVVERKET

universität
wien

VALTIONEUVOSTON
hankeikkuna

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Leibniz-Informationszentrum
Wirtschaft
Leibniz Information Centre
for Economics

finto

Suomalainen
asiasanasto- ja
ontologiapalvelu

- Lisätietoa:
  - [Finto.fi](https://finto.fi)
  - Finto-palvelun asiakaswiki:
<https://www.kiwi.fi/display/Finto>
- Yhteydenotot:
  - finto-posti@helsinki.fi
  - mikko.lappalainen@helsinki.fi